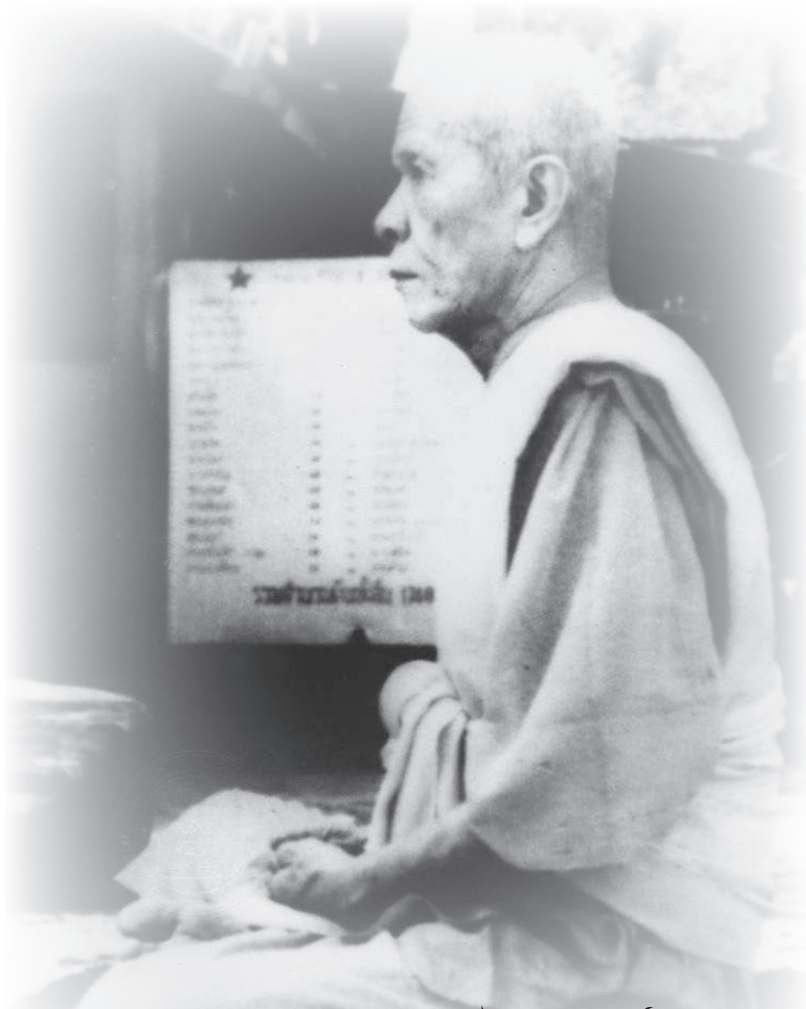




‘... ในมนุษยโลกเราผ่านไ้ผ่านมาเท่านั้นเอง ไม่ใช่เป็นบ้านเมืองของเรา
ไม่เป็นถิ่นทำเลที่เราอยู่ เป็นทำเลที่สร้างบารมี มาบำเพ็ญ ทาน ศีล
เนกขัมม ปัญญา วิริยะ อธิษฐาน ขันติ สัจจะ เมตตา อุเบกขา เท่านั้น ...’

‘... รูปที่ขบใจ เสียงที่ขบใจ กลิ่นที่ขบใจ รสที่ขบใจ สัมผัสที่ขบใจ
ติดอยู่ในกามภพ ที่ให้เราขบอยู่ในกามภพนี้ โง่ครึ้มไม่ขึ้น
ไอ้รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสนั้นแหละเป็นสุขชนิดเดียว สุขเล็กน้อยไม่ใช่เป็นสุขมาก
สุขชั่วปรบมือกระพือปากไ้เท่านั้น มันสุขน้อยจริงๆ ...’

รวมพระธรรมเทศนา พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

กัณฑ์ที่ ๔๓

สุขที่สัตว์ปรารถนาจะพึงได้

๑๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๗

นมโ ตสส ภควโต อรทโต สหมาสหพุทธสสฯ (๓ ทน)

มตฺตาสฺยปรีจจาคา

ปสฺเส เจ วิปุลํ สุขํ

จเช มตฺตาสฺยํ อีโร

สหมปสฺสํ วิปุลํ สุขนฺตฺย

พ.ธ.(บาลี) ๒๕/๓๑/๕๓

ณ บัดนี้ อาตมภาพจักได้แสดงธรรมิกถาแก้ด้วย สุขที่สัตว์ปรารถนาจะพึงได้ พึงแสวงหา ยิ่งใหญ่นัก ไม่มีใครปฏิเสธทุกท้าวหน้า สุขนี้สมเด็จพระบรมศาสดาทรง รับสั่งด้วยพระองค์เองเพื่อจะให้สัตว์แสวงหาสุขยิ่งขึ้นไป ไม่ใช่สุขเล็กๆ น้อยๆ ให้ละสุข เล็กน้อยเสีย ให้ยึดเอาความสุขยิ่งๆ ขึ้นไป นี่เพราะเราท่านทั้งหลาย ทั้งคฤหัสถ์บรรพชิต หญิงชายทุกท้าวหน้า เมื่อเกิดมาเป็นมนุษย์ทุกท้าวหน้าด้วยกัน แสวงหาสุขทุกหมู่เหล่า แม้สัตว์เดียรัจฉานเล่า ก็ต้องแสวงหาสุขเหมือนกัน หลีกเลียงจากทุกข์แสวงหาสุขอยู่ เนื่องนิตยัตตรา เพราะว่าสุขจะพึงได้สมเจตนา นั้น ผู้แสวงหาเป็นจึงจะได้ประสบสุข ยิ่งใหญ่ไพศาล ถ้าแสวงหาไม่เป็นก็ได้รับสุขเล็กๆ น้อยๆ หาสมควรแก่อัตภาพที่เป็น มนุษย์ไม่ เหตุนี้ ตามวาระพระบาลีพระองค์ได้ทรงแสดงไว้ว่า **มตฺตาสฺยปรีจจาคา ปสฺเส เจ วิปุลํ สุขํ** แปลเนื้อความว่า ถ้าบุคคลพึงเห็นสุขอันไพบูรณ์ เพราะละ สุขอันน้อยเสียหรือเพราะละสุขพอประมาณเสีย ผู้มีปัญญาเมื่อเห็นสุขอันไพบูรณ์ก็พึงละ สุขพอประมาณเสีย นี่เนื้อความของพระบาลี คลีความ เป็นสยามภาษาได้อีกเท่านี้

ต่อแต่นี้จะอธิบายขยายความเป็นลำดับไป สุขเล็กน้อยกับสุขไพบูรณ์นี้เป็น ใจความในพระคาถานี้ สุข มีสุขตั้งแต่สุขเล็กๆ น้อยๆ ไปเป็นลำดับจนกระทั่งถึงสุขที่สุด สุขเล็กน้อยก็สุขมนุษย์ที่อาศัยอยู่ในสมัยทุกวันนี้เป็นสุขเล็กน้อย สุขเทวดาก็สุขมากขึ้น ไปเป็นชั้นๆ เป็นสุขใหญ่ขึ้นไป เทวดา ๖ ชั้นก็สุขขึ้นไปเป็นลำดับ

สุขมนุษย์ไม่เท่าสุขในจาตุมหาราช สุขในจาตุมหาราชไม่เท่าสุขในดาวดึงส์ สุข ในดาวดึงส์ไม่เท่าสุขในชั้นยามา สุขในชั้นยามาไม่เท่าสุขในชั้นดุสิต สุขในชั้นดุสิตไม่เท่า



สุขในชั้นนิมมานรดี สุขในชั้นนิมมานรดีไม่เท่าสุขในชั้นปรนิมมิตวสวัตดี สุขในชั้นปรนิมมิตวสวัตดีไม่เท่าสุขในพรหมปาริสัชชา สุขในชั้นพรหมปาริสัชชาไม่เท่าสุขในชั้นพรหมปุโรหิตา สุขในชั้นพรหมปุโรหิตาไม่เท่าสุขในชั้นมหาพรหมา สุขในชั้นมหาพรหมาไม่เท่าสุขในพรหมปริตตภา สุขในชั้นพรหมปริตตภาไม่เท่าสุขในชั้นอัปปมาณาภา สุขในชั้นอัปปมาณาภาไม่เท่าสุขในชั้นอาภัสสรา สุขในชั้นอาภัสสราไม่เท่าสุขในชั้นปริตตสุภา สุขในชั้นปริตตสุภาไม่เท่าสุขในชั้นอัปปมาณสุภา สุขในชั้นอัปปมาณสุภาไม่เท่าสุขในชั้นสุภิกินหา สุขในชั้นสุภิกินหาไม่เท่าสุขในชั้นเวหฬผลา สุขในชั้นเวหฬผลา ไม่เท่าสุขในชั้นอัสญญิสัตตา สุขในชั้นอัสญญิสัตตาไม่เท่าสุขในชั้นอวิหา อตปปา สุตัสสา สุตัสสี อกนิฏฐา สุขในชั้นอกนิฏฐาไม่เท่าสุขในชั้นอากาศานัญจายตนะ อากาศานัญจายตนะไม่เท่าสุขในชั้นวิญญาณัญจายตนะ วิญญาณัญจายตนะไม่เท่าสุขในชั้นอากิญจัญญายตนะ สุขในชั้นอากิญจัญญายตนะไม่เท่าสุขในชั้นเนวสัณญานาสัณญายตนะ นี่ว่าในภพ ๓ ยังไม่ถึงนิพพาน แต่ว่าสุขเป็นลำดับไปดังนี้ ผู้แสวงหาสุข เกลียดจากทุกข์อยากได้สุข ผู้ที่อยากได้สุขนั้นต้องละสุขพอประมาณเสีย จึงจะพบสุขอันสมบูรณ์ยิ่งใหญไพศาลเป็นลำดับขึ้นไป

ละสุขพอประมาณเป็นไฉน มาเกิดในมนุษย์โลก เป็นหญิงก็ดี เป็นชายก็ดี จงแสวงหาเกิด ความสุขอยู่ในทานการให้ ยิ่งใหญ่ไพศาล ความสุขอยู่ในทานการให้ หรือความสุขอยู่ในศีล รักษากายวาจาให้เรียบร้อยดีไม่มีโทษ หรือสุขอยู่ในการเจริญภาวนา ให้เป็นเหตุลงไปเป็นสุขยิ่งใหญไพศาล ให้อุตสาหกรรมให้ทาน สมบัติเงินทองข้าวของที่เป็นวิญญานกทรัพย์และอวิญญานกทรัพย์ที่เราหาได้มา เก็บหอมรอมริบไว้หรือได้มรดกมาก็ดี สิ่งทั้งหลายนั้นเมื่อเรารักษาอยู่ เมื่อเรายังมีชีวิตเป็นอยู่ก็เป็นของเราอยู่ แต่พอแตกกายทำลายขันธ์เท่านั้น สมบัติเหล่านั้นไม่ใช่ของเราเสียแล้ว กลายเป็นของคนอื่นเสียแล้ว ไม่ใช่ของเราจริงๆ ในมนุษย์โลกเราผ่านไปผ่านมาเท่านั้นเอง ไม่ใช่เป็นบ้านเมืองของเรา ไม่เป็นถิ่นทำเลที่เราอยู่ เป็นทำเลที่สร้างบารมี มาบำเพ็ญทาน ศีล เนกขัมม ปัญญา วิริยะ อธิฐาน ขันติ สัจจะ เมตตา อุเบกขา เท่านั้น

นี่ข้อสำคัญ รู้จักหลักนี้แล้ว ให้ละสุขอันน้อยเสีย สุขอันน้อยนั้นคืออะไร รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ที่เราใช้สอยอยู่นี้ รูปที่ชอบใจ เสียงที่ชอบใจ กลิ่นที่ชอบใจ รสที่ชอบใจ สัมผัสที่ชอบใจ ติดอยู่ในกามภพ ที่ให้เราชอบอยู่ในกามภพนี้ใจศีรษะไม่ขึ้น ใจรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสนั้นแหละเป็นสุขชนิดเดียว สุขเล็กน้อยไม่ใช่เป็นสุขมาก สุขชั่วปรบมือ



กระพือปีกไถ่เท่านั้น มันสุขน้อยจริงๆ ให้ละสุขน้อยนั้นเสีย ให้ละ ๕ อย่างนี้ คือ รูปที่
ชอบใจ เสียงที่ชอบใจ กลิ่นที่ชอบใจ รสที่ชอบใจ สัมผัสที่ชอบใจ เมื่อละได้แล้วเรียกว่า
จาละ สละสุขที่ยินดีในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสนั้นได้ ยินดีในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส
นั้นเป็นโณน เงินทองข้าวของ วิญญูณกทรัพย์ อวิญญูณกทรัพย์ เหล่านี้เรียกว่ารูป
สมบัติ ที่เรายินดีในรูปสมบัตินั้นแหละเรียกว่ายินดีในรูป เสียงยกย่องสรรเสริญ ยก
ยอสรรเสริญชมเชยต่างๆ เหล่านี้ ที่เป็นโลกธรรมเหล่านี้แหละยินดีในเสียง ถ้าเรา
ไปยินดีติดอยู่ในเสียงสรรเสริญอันนั้นละก็ ทำให้เพลินชบเซาอยู่ในโลก เป็นทุกข์ เป็น
สุขกับเขาไม่ได้ กลิ่นหอมเครื่องปรุงต่างๆ อันเป็นที่ขึ้นเนื้อเจริญใจนั้นแหละยินดีในกลิ่น
มัวยินดีในกลิ่นอยู่เกิด จะชบเซาอยู่ในมนุษยโลกในกามภพ ดุจคนสลบโง่ศีรษะไม่ขึ้น
ติดรสเปรี้ยวหวานมันเค็มอยู่ที่นี่แหละยินดีในรส ถ้าว่าติดอยู่ในรสเช่นนั้นแล้วละก็ หรือ
ติดรสอันใดก็ช่าง ความติดรสอันนั้นแหละทำให้โง่หัวไม่ขึ้น ยินดีในความสัมผัสถูกเนื้อ
ต้องตัว

ถ้าเอาใจไปยินดีในสัมผัส ถูกเนื้อต้องตัวเข้าแล้ว เข้าไปอยู่ในเปือกตมทีเดียว
โง่ศีรษะไม่ขึ้นอีกเหมือนกัน ๕ อย่างนี้ให้สัตว์โลกจมอยู่ในวัฏสงสาร ยินดีในรูป เสียง
กลิ่น รส สัมผัส ติดอยู่ในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ออกจากวิภวภูมิจึงไม่ได้ กรรมวิภว
วิปากวิภว กิเลสวิภว ออกไม่ได้ ออกจากภพ ๓ ไม่ได้ ออกจากกามไม่ได้เพราะสละละ
สิ่งทั้ง ๕ ไม่ได้ ถ้าสละละสิ่งทั้ง ๕ อันเป็นสุขน้อยนี้เสียได้แล้ว เมื่อสละละสิ่งทั้ง ๕ เสีย
ได้แล้วจะได้ประสบสุขอันไพบูรณ์ ต้องประสบสุขอันไพบูรณ์แท้ๆ อันไพบูรณ์ยิ่งๆ ขึ้นไป
ละของมนุษย์ได้แล้ว ต้องไปติดอยู่ในชั้นจาตุมหาราชของทิพย์อีก ก็ต้องติดอยู่แบบ
เดียวกัน รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ก็ได้ชื่อว่าละไม่ได้เพราะของเป็นทิพย์เสียอีก ละชั้น
จาตุมหาราชก็จะไปติดชั้นดาวดึงส์อีก ชั้นดาวดึงส์ก็ปล่อยเสียอีก ละเสียอีก จะเข้าถึง
ยามา ดุสิต นิมมานรดี ปรนิมมิตวสวัตติ ละได้ทั้งหมดนี้ ใครอุตสาหะพยายามรักษาศีลมัน
จริง เมื่อสละพวกนี้ได้แล้วทำศีลให้มันขึ้น ศีลมันแล้วเจริญเป็นทางสมบัติทีเดียว ให้
เข้าสู่รูปฌานทั้ง ๔ ให้ได้ คือ ปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน จะได้ไปรับสุข
ยิ่งใหญ่ไพศาลไปกว่านี้ และยิ่งไปกว่านั้น เมื่อเข้าถึงฌานทั้ง ๔ แดกกายทำลายขันธ์ก็
ได้ไปบังเกิดในพรหม ๑๖ ชั้น ได้รับความสุขยิ่งขึ้นไปเป็นชั้นๆ จนกระทั่งถึงขนาด ถึง
พรหมชั้นที่ ๑๑ หรือ ๑๒-๑๓-๑๔-๑๕-๑๖ ขึ้นไปก็ตามเถอะ แต่ว่าอย่าติดนะ ติดใน
ชั้นพรหมไม่ได้ ละเสียได้เป็นสุข ให้ละสุขในรูปภพนี้เสีย แม้จะได้ไปครองสุขในรูป
ภพต่อไปอีก ยึดเอาอะไรไปครองสุขในรูปภพต่อไป อากาสาัญญาจายตนะ วิญญูณัญญ



จายตนะ อากิญจัญญายตนะ เหนวสัญญานาสัญญายตนะ สุขแค่นั้นจะเพียงพอแล้ว หรือ ถ้าเราต้องการประสบสุข อันไพบูรณ์ใหญ่ไพศาลแล้ว ก็ให้ละสุขในรูปพรหมอีก อย่าติดสุขในรูปภพนั้น ให้ไปถึงนิพพานทีเดียว เมื่อไปถึงนิพพานแล้วนั้นแหละจะได้ประสบสุขอันไพบูรณ์ และสุขอันนั้นเป็นสุขสำคัญ สุขอื่นสู้ไม่ได้

เมื่อรู้ว่าสุขเช่นนั้นแล้ว ทำอย่างไรต่อไป วิธีจะละ ตั้งแต่มนุษย์ นี่จะละสุขในมนุษย์ละ เราจะละทำไหน ต้องแก้ไขวิธีละทีเดียว ต้องใช้ละด้วยกาย ละด้วยวาจา ละด้วยใจ ต้องใช้ ทาน ศีล ภาวนา เป็นฆราวาสครองเรือนให้มันให้ทาน ให้ละสุขน้อยโดยการบริจาคทาน ที่มีสมบัติยิ่งใหญ่ไพศาลในมนุษย์โลกดังนี้ ถึงมีพอประมาณ หรือมีเล็กน้อยก็ช่าง อดส่ำหะเถิด จงให้ทาน ให้ความสุขในภพนี้และภพหน้าต่อไป นับภพไม่ถ้วน ให้อดส่ำให้ทาน ทานนี้แหละเป็นข้อสำคัญนัก ท่านยืนยันตามตำรับตำราว่า มนุษย์จะได้รับความสุขในมนุษย์โลกก็เพราะอาศัยการให้ทานกัน ด้วยเหตุนี้ พระโพธิสัตว์เจ้าสร้างบารมี มาเกิดในมนุษย์โลกก็ยอมให้ทานในเบื้องต้น ท่านเป็นผู้เก็บหอมรอมริบ สนับสนุนอุปถัมภ์ค้ำชูแก่บริวารของท่านไม่แพ้ฝ่ายใด ท่านก็อุปถัมภ์ค้ำชูตลอด เพราะท่านเป็นผู้มีสมบัติยิ่งใหญ่ไพศาล ท่านบริจาคทานอย่างนี้ อัตรการให้ทานนี้แหละที่จะส่งเราให้ไปถึงสุขยิ่งใหญ่ไพศาล ถ้าไม่มีทานจะมีสุขอันยิ่งใหญ่ไพศาลไม่ได้ เพราะไม่มีผลทานส่งให้ถึงสุขยิ่งใหญ่ไพศาลไม่ได้

เพราะฉะนั้น ถ้าเกิดมาในมนุษย์โลก ถ้าเป็นคนจนเสียแล้ว เราจะทำความดีให้เต็มส่วนเต็มที่ไม่ได้ เพราะว่าจะรักษาศีลก็รักษาไม่ได้ จะเจริญภาวนาก็เจริญไม่ไหว เพราะเป็นคนจนเสียแล้ว ไม่ได้รักษาศีลเจริญภาวนาเพราะห้วงการงาน ต้องประกอบกิจการงาน การงานเหนียวรั้งไว้ให้ไปทำการงาน จิตที่จะทำให้อยิ่งใหญ่ไพศาลในศีลภาวนาก็ทำไม่ได้ ถ้าว่ามีสมบัติสมบูรณ์แล้ว จะรักษาศีลก็รักษาได้สมบูรณ์บริบูรณ์ จะเจริญภาวนาก็เจริญได้ไม่มีห้วงหน้าห้วงหลัง จะบริจาคทานก็ทำได้สมความเจตนาทีเดียว มีสมบัติสมควรที่จะบริจาคทานแล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้ ก็เพราะอาศัยผลทานนั้นแหละเป็นข้อสำคัญของทานนะ ศีลก็ดี ภาวนาก็ดี ถ้าบริจาคทานแล้วมีผลลัพท์ ทานมโย บุญ คือความบริสุทธิ์สำเร็จด้วยทาน ฌกามาวจร เป็นเหตุให้เกิดในกามาวจร ๖ ชั้น ทาน เป็นเหตุให้เกิดในกามาวจร ๖ ชั้น ได้รับความสุขยิ่งใหญ่ไพศาลขึ้นไปเป็นลำดับเพราะทานส่งให้ สิลมโย บุญคือความบริสุทธิ์แล้วสำเร็จด้วยศีล ศีลสำเร็จแล้วเป็นเหตุให้เกิดในชั้นนอกนิฏฐา ภพพรหมชั้นที่ ๑๖ โน้น ต้องวางหลักอย่างนี้ ภาวนามโย บุญคือ



ความบริสุทธิ์สำเร็จด้วยการเจริญภาวนา **อมตผล** เป็นผลที่จะให้บรรลุถึงขั้นนิพพาน สำเร็จภาวนาแล้วเป็นผลจะให้มนุษย์ถึงขั้นนิพพาน **ทานให้สำเร็จในสวรรค์ ๖ ชั้น ศีลให้สำเร็จในพรหม ๑๖ ชั้น ภาวนาให้สำเร็จนิพพาน** ให้สำเร็จผลนิพพานทีเดียว นี่ต้องวางหลักไว้อย่างนี้ เมื่อได้รู้หลักอย่างนี้เป็นข้อสำคัญ ทาน ศีล ภาวนา เหล่านี้เป็นข้อสำคัญนัก ให้ถึงสุขอันไพบูรณ์ ได้สุขอันเป็นส่วนเต็มที่ ได้เพราะทานก็ต้องส่งผลไปถึงแค่สวรรค์ เมื่อถึงแค่สวรรค์แล้ว ศีลก็ต้องส่งผลให้ไปถึงแค่ชั้นอกนิภฏฐา ภพรูปพรหม ส่วนภาวนาก็ส่งผลให้ถึงนิพพาน เมื่อถึงนิพพานแล้วก็จะได้รับสุขอันวิเศษไพศาลทีเดียว นี่เป็นชั้นๆ ไปดังนี้

เมื่อรู้จักหลักอันนี้แล้วก็ค่อยๆ เดินเป็นลำดับขึ้นไป ตั้งแต่นกกายมนุษย์ นี่วัดปากน้ำทำกันอยู่แล้ว ทำอยู่แล้วถึงนิพพานมากมายแล้ว ไม่ต้องเข้าใจเป็นอย่างอื่นไป ตั้งหน้าตั้งตาทำทีเดียว เมื่อมาเป็นภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกาแล้ว ทำให้เรียบร้อยแล้ว เรียกว่าใจเราทำทีเดียว เรียกว่าเราทำทีเดียว ต้องทำใจให้หยุด เมื่อถึงเวลาให้ทานเราก็ให้ทานตามกาลตามสมัย ให้ศีลบริสุทธิ์ไว้ แล้วก็เจริญภาวนาเสมออย่าให้คลาดเคลื่อน ทำใจให้หยุดเจริญภาวนาทำใจให้หยุด พอใจหยุดเท่านั้น เข้าถึงทางไปของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ ใจหยุดนั้นแหละจะพบพระบรมศาสดา

หยุดตรงไหน ที่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ หยุดตรงนั้น พอหยุดได้แล้วละก็ พอหยุดเท่านั้นแหละ สมกับบาลีว่า **นตถิ สนฺติปริ สุขิ** สุขอื่นนอกจากนี้ไม่มี นี่เจอสุขแท้แล้วนี่นะ สุขจริงตรงนี้นะ เจอสุขแล้ว เจอที่สุขแล้ว เมื่อเจอสุขสูงสุดอย่างนี้จะก็ ให้ตั้งหน้าตั้งตาทีเดียว ทำใจให้หยุดนิ่ง หยุดทีเดียว หยุดหนักเข้าอย่างถอยหลังกลับ หยุดในหยุดหนักเข้าอย่างถอยหลังกลับ

ผู้เทศน์ได้สั่งสอนกันแล้วให้หยุดอย่างนี้ หยุดไม่ถอยกลับ ๒๓ ปีแล้ว ๒๓ ปี ๒ เดือนเศษแล้ว หยุดในหยุด ไม่ถอยหลังกลับกันเลย ยังไม่ได้ถอยกลับกันเลย ได้พบแล้วสุขอันไพศาลเหลือประมาณมากมาย เล่าไม่ถูกพูดไม่ออกบอกไม่ได้ทีเดียว ด้วยเหตุฉะนั้น ผู้ที่อยู่ทีหลัง ภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา เมื่อต้องการความสุขแล้ว ก็ต้อง **ทำใจให้หยุด** นั่นแหละเป็นตัวสุข เป็นตัวสุขแท้ๆ สิ่งอื่นสุขไม่เท่าไม่ทันทั้งนั้น พอใจหยุดได้ก็เป็นสุขทางภาวนา ภาวนาขั้นสูง เมื่อสุขไปทางภาวนาทำใจหยุดได้แล้ว ก็จะบรรลุปฐมมรรค ดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล สมาริ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะต่อไป จากกายมนุษย์ก็จะถึงกายมนุษย์ละเอียด แล้วก็เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน



ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะในกายมนุษย์ละเอียด ละสุขในกายมนุษย์ละเอียดเสียก็เข้าถึงกายทิพย์หยาบ นี่สุขเป็นขั้นๆ ขึ้นไป

พอเข้าถึงกายทิพย์หยาบแล้ว ก็เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐานในกายทิพย์อีก ถึงดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึงกายทิพย์ละเอียด พอเข้าถึงกายทิพย์ละเอียด เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐานในกายทิพย์ละเอียด ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ พอละสุขในกายทิพย์ละเอียดเสียก็เข้าถึงกายรูปพรหม ให้สูงขึ้น

ถึงกายรูปพรหมก็เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐานในกายรูปพรหมอีก เข้าถึงดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะอีก ละสุขในกายรูปพรหมเสียก็ถึงกายรูปพรหมละเอียด ใจเข้าถึงให้หยุดอยู่ตามส่วนอีก เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะอีก ละสุขในกายรูปพรหมละเอียดเสียก็เข้าถึงกายอรูปพรหมหยาบ

ถึงกายอรูปพรหมหยาบก็เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐานในอรูปพรหม ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ละสุขในกายอรูปพรหมหยาบเสียก็เข้าถึงกายอรูปพรหมละเอียด ใจกายอรูปพรหมละเอียดก็หยุดอยู่ศูนย์กลางตามส่วนอีก เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ละสุขในกายอรูปพรหมละเอียดเสียก็ถึงกายธรรม สุขเกินสุขขึ้นไปอีก สุขเกินสุขหนักขึ้นไปอีก

ใจของกายธรรมหยาบหยุดเข้าก็ถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ละสุขในกายธรรมหยาบเสียก็เข้าถึงกายธรรมละเอียด สุขหนักขึ้นไป ใจของกายธรรมละเอียดก็หยุด ถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ละสุขในกายธรรมละเอียดเสียก็เข้าถึงกายธรรมพระโสดาหยาบซึ่งเป็นสุขมากกว่า เข้าถึงกายพระโสดาหยาบแล้วสุขหนักขึ้นไป

ใจของกายธรรมพระโสดาหยาบก็หยุดอีก เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ในกลางกายนั้น เข้าถึงกายธรรมพระโสดาละเอียด ละกายพระโสดาหยาบเสียก็เข้าถึงกายพระโสดาละเอียด สุขหนักขึ้นไป ใจของกายพระโสดาละเอียดก็หยุดอีก ถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ละสุขในกายธรรมพระโสดาละเอียดเพราะสุขน้อยกว่าเสียก็เข้าถึงกายธรรมพระสกทาคาหยาบ สุขหนักขึ้นไป สุขมากขึ้นไปกว่า



ใจของกายธรรมพระสกทาคาหยาบก็หยุดในกลางของหยุดต่อไปอีก ถึงดวงรัชมานุปัสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึงกายธรรมพระสกทาคาละเอียด ละสุขในกายธรรมพระสกทาคาหยาบเสียได้สุขหนักขึ้นไป ใจของกายธรรมพระสกทาคาละเอียดก็เข้าถึงดวงรัชมานุปัสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึงกายพระอนาคาหยาบ ละสุขในกายธรรมพระสกทาคาละเอียดเสียเพราะเป็นสุขน้อยกว่าก็เข้าถึงกายธรรมพระอนาคาหยาบ สุขมากกว่า ละเอียดกว่า

ใจของกายธรรมพระอนาคาหยาบหยุด ก็เข้าถึงดวงรัชมานุปัสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึงกายธรรมพระอนาคาละเอียด ละสุขในกายพระอนาคาหยาบเสียเพราะสุขน้อยกว่าก็เข้าถึงกายพระอนาคาละเอียด สุขมากกว่า ใจของกายธรรมพระอนาคาละเอียดก็หยุดต่อไปอีก เข้าถึงดวงรัชมานุปัสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล ดวงสมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึงกายธรรมพระอรหัตตหยาบ ละสุขในกายพระอนาคาละเอียดเสียก็เข้าถึงกายธรรมพระอรหัตตหยาบ สุขมากกว่า นี่เป็นเช่นนี้ เป็นนิรามิสสุข เป็นวิราชธาตุวิราชธรรมทีเดียว

ใจของกายธรรมพระอรหัตตหยาบหยุดนิ่งกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระอรหัต ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงรัชมานุปัสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึงกายธรรมพระอรหัตละเอียด ละสุขในกายธรรมพระอรหัตตหยาบเสียก็เข้าถึงสุขในกายธรรมพระอรหัตละเอียด ละสุขในกายธรรมพระอรหัตละเอียดเสีย ก็เข้าถึงกายธรรมพระอรหัตในพระอรหัตที่ละเอียดๆๆๆๆ ต่อๆ ไปอีกนับไม่ถ้วน นี่มันเป็นสุขอย่างนี้ เติมนิพพานนี้ วิปลั สุข สุขถึงขนาดนี้ ถ้าว่าไม่ละสุขที่น้อยเสียก็ไม่ได้สุขใหญ่สมความปรารถนา

ถ้าเมื่อมาเจอกายมนุษย์แล้วมาสุขกับกายมนุษย์ มัวงมอยู่แต่รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสนั้นแหละ มันก็ได้เท่านั้นจนแก่ตาย เอาดีไม่ได้เลย สุขแค่นั้นเอง นี่มันสุขน้อยอย่างนี้เพียงนิดเดียวเพราะอะไร เพราะรู้ไม่เท่าทันตัวเอง ไม่ฉลาด รู้ไม่เท่าทันตัวเอง ไม่ได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้า ไม่ได้ฝึกฝนใจในทางพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ ไม่ได้ฟังธรรมของสัตบุรุษ ไม่ได้ฝึกฝนใจในธรรมของสัตบุรุษ ความเห็นจึงผิดไปเช่นนั้น ถ้าหากว่าฉลาด รู้จักให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ถ้าแม้ว่ายังไม่ได้สูงขึ้นไปได้สุขในชั้นจาตุมหาราช ดาวดึงส์ ยามา ดุสิต นิมมานรดี ปรนิมมิตวสวัตตีเหล่านี้ มันก็เวียนอยู่ใน รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสนั้นแหละ ในกามนั้นเอง มันยังเป็นกาม ไปทางโลกก็สุขนิดหน่อยเท่านั้น ไม่ได้



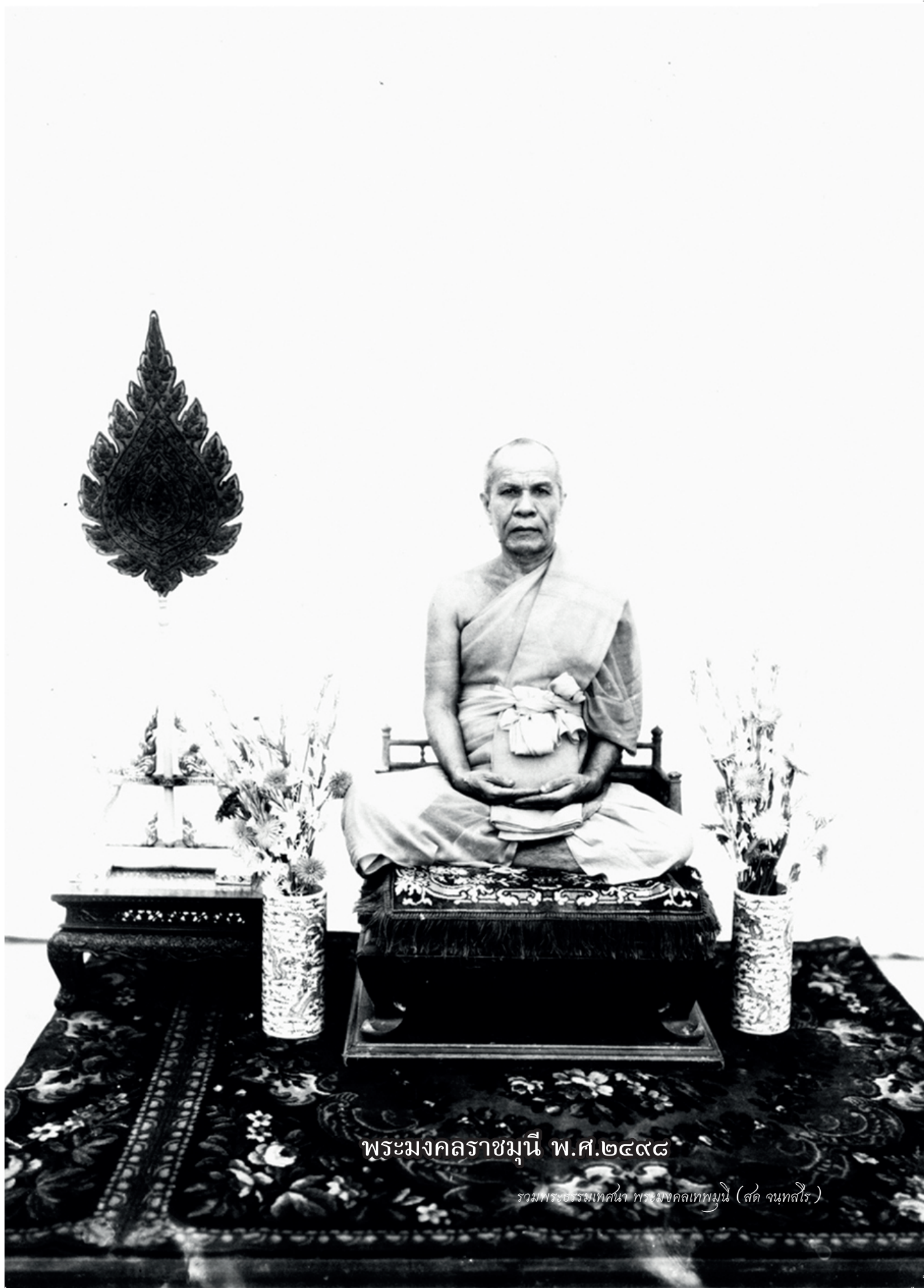
อะไรหละ สุขอยู่ชั่วคราว มนุษย์นี้ก็สุขอยู่ชั่วคราว ประเดี้ยวเดียว อายุ ๑๐๐ ปีเท่านั้น
 อย่างมาก หรือน้อยกว่านั้น ก็ประเดี้ยวเดียวเท่านั้น ถ้าเราได้เป็นเทวดาก็สุขตามส่วน
 ขึ้นไป อายุก็ตามส่วนขึ้นไป จะนานหนักเข้า แต่ว่าถึงกระไรก็เถอะ ประนิมิตวสวัตดี
 สุขมากน้อยเท่าใดก็ช่าง สุขประเดี้ยวเดียวเท่านั้น ไม่มากเท่าใด ไปถึงรูปพรหมก็สุข
 เป็นกัลป์ๆ เหมือนกัน เป็นมหากัลป์ถึงอกนิฏฐาภพ ถึงเวฬุวันนั้นแน่ อสัณฺญีสัตตา
 โนน ๕๐๐ มหากัลป์ ถึง ๕๐๐ มหากัลป์ ก็สุขนิดเดียวอีกเหมือนกัน ไม่จริง หลอกๆ
 ไม่จริงหรอก สุขในชั้นเนวสัณฺญานาสัณฺญา อกนิฏฐาโนน สุขสูงขึ้น สุขสูงขึ้น
 ขนาดนั้นก็ขนาด ๑,๐๐๐ มหากัลป์เท่านั้น ไม่เท่าไรนัก สุขยิ่งขึ้นไป นี่ไม่ใช่สุขในทาง
 นิพพาน มีชั้นสุขสูงสุดอย่างนี้ ถ้าสุขในภพถึง ๘๔,๐๐๐ มหากัลป์ในโลก เพราะติดสุข
 ในภพเหล่านี้แหละเรียกว่าติดสุขน้อย ไม่ใช่สุขใหญ่

สุขใหญ่คือสุขอันไพบูรณ์ ให้ละสุขน้อยอันนั้น เมื่อไปถึงแล้วก็ไม่ได้ติดสุขหนัก
 ขึ้นไป ไม่ถอยเลย ไม่ได้หยุดอยู่กับที่ สุขทวีขึ้นไปเหล่านี้เลย ไม่มีถอยกลับ นี่
 ต้องนับว่าวิชาวัดปากน้ำ วิชาสมถวิปัสสนาเดินให้ถูกแนวนั้นทีเดียว เข้าถึงธรรมกาย
 ให้ได้ เข้าถึงธรรมกายเป็นลำดับไป ยิ่งใหญ่ไพศาลนับประมาณไม่ได้ จะไปพบ
 พระพุทธเจ้า พระนิพพาน พระอรหันต์ ก็รู้ตัวทีเดียวว่า อ้อ! เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบ
 พระพุทธศาสนา ได้รู้จักของจริงเห็นของจริงอย่างนี้ ไม่เสียที่ที่พ่อแม่อาบน้ำป้อนข้าวมา
 อุ้มท้องมาไม่หนักเปล่า แม้บุคคลที่จะทวนไถ่ด้วยเคียวเกล้าก็ไม่เมื่อยเปล่า ไม่หนักเปล่า
 ได้ชื่อว่าเป็นคนมีปัญญา ประกอบคุณสมบัติยิ่งใหญ่ไพศาลใส่อัตมาของตนได้ ไม่เสีย
 ที่ที่เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา

ที่ได้ชี้แจงแสดงมาในการละสุขน้อยประสบสุขมาก สมมาตปรารธนา สมควรแก่
 เวลา เอเตน สจฺจวชฺเชน ด้วยอำนาจความสัตย์ที่ได้อ้างธรรมเนียมปฏิบัติตั้งแต่ต้นจน
 อวสานนี้ สทา โสตุถิ ภวนฺตุ เต ขอความสุขสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านทั้งหลาย บรรดา
 สโมสฺรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิหิ ผลํ เอตสฺมิ
 รตนตฺตยสฺมิ สมฺปสาทนเจตโส ขอจิตอันผ่องใสขอจิตอันเลื่อมใสในพระรัตนตรัยนี้
 ให้ท่านทั้งหลายจงเป็นผลสำเร็จๆๆ สมมาตปรารธนาทุกประการ ดังอาตมภาพ
 รับประทานวิสาขามหาปวารณา สมมติยุดิทธิกรรมิกถาโดยอรรถนิยามความก็
 เพียงแต่เท่านี้

เอวํ ก็มีด้วยประการฉะนี้ ฯ





พระมงคลราชมุนี พ.ศ.๒๔๙๘

รวมพระธรรมเทศนา พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)